

Op 15 augustus 1945 kwam er voor het Koninkrijk der Nederlanden officieel een einde aan de Tweede Wereldoorlog. Ieder jaar herdenken wij op 15 augustus bij het Indisch Monument in Den Haag álle slachtoffers van de oorlog tegen Japan en de Japanse bezetting van voormalig Nederlands-Indië.

collectieve erkenning | Sinds 2017 neemt de Stichting op verzoek van het ministerie van VWS actief deel in het overleg met partnerinstellingen om te komen tot een voorstel van invulling van de zogenaamde Collectieve Erkenning. Het brede Nationaal Programma Collectieve Erkenning omvat plannen voor Herdenken, Zorg en een Indische pleisterplaats in Den Haag.

Vanaf 2018 voorziet VWS in een vaste financiële basis voor de Nationale Herdenking, waardoor we in samenwerking met andere organisaties verder kunnen werken aan het structureel bereiken van nieuwe generaties, zowel op de Nationale Herdenking op 15 augustus als door het jaar heen. De subsidie Collectieve Erkenning (CE) is besteed aan activiteiten in het kader van krachtenbundeling, verjonging en verbreding.

15 AUGUSTUS 1945

inhoudsopgave

4	inleiding
7	algemeen
8	oprichting en doelstelling
9	mijn bloed
10	bestuur
12	verslag 2024
15	de melati
16	programmering van 5 tot 15
19	andere herdenkingen in binnen- en buitenland
20	samenwerking
21	communicatie en publiciteit

15 AUGUSTUS 1945

inleiding

Dit jaarverslag geeft de activiteiten weer die Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 – hierna te noemen de Stichting – in het afgelopen jaar heeft ondernomen.

De herdenkingsactiviteiten concentreren zich rond de Nationale Herdenking op 15 augustus bij het Indisch Monument in Den Haag. Daarnaast zijn er talloze activiteiten waar de Stichting nauw bij betrokken is. Bijvoorbeeld de herdenking samen met de Staten-Generaal in het gebouw van de Tweede Kamer op 14 augustus. Namens de Stichting worden er in samenwerking met de Oorlogsgravenstichting op de erevelden in Indonesië en Thailand kransen gelegd.

De Melati is ook in 2024 weer gegroeid als nationaal symbool. Dit jaar werd voor het eerst een Melati-krans gelegd op een ereveld in Indonesië. In de tuin van Museum Sophiahof werd een ‘Melati-kas’ geopend.

De herdenkingen zijn alleen mogelijk door ruime steun van vrijwilligers, donateurs en subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Bij de Nationale Herdenking op 15 augustus zijn ook vele organisaties betrokken. Een overzicht daarvan vindt u in dit jaarverslag.

Fotografie: Ilvy Njiokiktjien, Marco de Swart, Freck van den Bergh (ANP), Chris Lans en uit privé collectie

De Stichting organiseert het hele jaar door activiteiten in het kader van krachtenbundeling, verjonging en verbreding. Het zwaartepunt ligt uiteraard en vanzelfsprekend op 15 augustus. Alles wat de Stichting doet is erop gericht om een waardige, toekomstbestendige en inclusieve herdenking te organiseren.

15 AUGUSTUS 1945

algemeen

De Stichting organiseert jaarlijks op 15 augustus de Nationale Herdenking bij het Indisch Monument in Den Haag. Dan staan wij met honderdduizenden (bij het Indisch Monument, via tv en internet) stil bij de capitulatie van Japan en het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden en herdenken wij álle slachtoffers van de oorlog tegen Japan.

Met de capitulatie kwam een einde aan een periode van drie en een half jaar waarin inwoners van voormalig Nederlands-Indië gebukt gingen onder de wreedheden en willekeur van de Japanse overheerser. Twee dagen later riepen Soekarno en Hatta de onafhankelijkheid van Indonesië uit. Er volgde een periode van onzekerheid en onvoorspelbaarheid. Velen waren hun leven niet zeker en vreesden voor lijf, huis en haard. In de jaren die daarop volgden raakten honderdduizenden ontheemd en moesten zij in Nederland (of elders) een geheel nieuw bestaan opbouwen.

De Nederlands-Indische gemeenschap in Nederland omvat inmiddels zo'n 2 miljoen Nederlanders. 15 augustus 1945 is een kantelpunt gebleken in de Nederlandse geschiedenis in het algemeen en in het leven van vele Nederlandse families in het bijzonder.

De groep mensen die het tijdperk van de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt wordt jaarlijks kleiner. De oorlog werkt echter door, ook in nieuwe generaties. De belangstelling voor de herdenking blijft dan ook onverminderd groot. In toenemende mate nemen de tweede, derde en zelfs vierde generatie deel aan de herdenking.

Elk jaar speelt op 15 augustus de Tweede Wereldoorlog en zijn nasleep door vele hoofden, met een grote diversiteit aan herinneringen, emoties en gevoeligheden. Het bestuur van de Stichting heeft de opdracht elk jaar een waardige herdenking te organiseren waarin ruimte is voor die grote diversiteit en reikwijdte.

Om tot een waardige herdenking te komen, verrichten vele vrijwilligers elk jaar weer een grote inspanning. Ook onder de vrijwilligers bevinden zich steeds meer leden van de derde en inmiddels vierde generatie.

15 AUGUSTUS 1945

oprichting en doelstelling

In voormalig Nederlands-Indië eindigde de oorlog niet op 5 mei 1945. Pas op 15 augustus 1945 capituleerde Japan na de atoombomben op Hiroshima en Nagasaki. In 1970 werd deze datum voor het eerst landelijk herdacht in Nederland.

Op de dag voorafgaande aan de jaarlijkse herdenking vindt een herdenking plaats bij de Indische plaquette in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ook dit jaar vond op 14 augustus deze herdenking plaats in de hal van de Tweede Kamer.

15 AUGUSTUS 1945

mijn bloed

Uit: Robin Block, *Handleiding voor Ontheemden*

ik draag de stank van tabak, mijn aderen
vertakken zich langs oude plantages, mijn
spieren

mengen kalmte met geweld – de stem
van een voorvader buldert door mijn keel

ik heb zoveel te bewijzen

in mijn mond strijden verschillende tongen,
de ruggengraat van een nyai draag ik,
de kinderen die zij baarde zijn kinderen
die haar niet meer toebehoren

haar handen, mijn polsen, zoveel kwijtgeraakt

in mijn bloed galmt het gezang van
gevangenen,
de dreun van een geweerkolf – een rode stip
spat op wit katoen, grootmoeder hurkend
in de kokendhete middagzon

door mijn hoofd loopt een verbogen rails,
een dwaalspoor ingehamerd
bij de volgende generaties:

aanpassen! aanpassen!

*herinner je de winter,
de eerste die ons allemaal bevroor*

jouw voeten, mijn voeten
bloot en koud op vreemde grond
opa verstopt zijn oorlog
in elk oog een dolk
in zijn glimlach een verloren jongetje

en ik heb vlaggen
te verhangen,
kransen waarvan ik niet meer weet waar ik ze
leggen moet

15 AUGUSTUS 1945

bestuur

Gezamenlijk is het stichtingsbestuur verantwoordelijk voor het organiseren van een uitgebalanceerde, waardige en troostrijke openbare herdenking op 15 augustus bij het Indisch Monument en een besloten herdenking op 14 augustus in de hal van de Tweede Kamer.

Het bestuur kwam in 2024 elf maal bijeen. De fysieke vergaderingen werden gehouden op de Sophiahof aan de Sophialaan in Den Haag, waar tevens het secretariaat gehuisvest is.

bestuurssamenstelling | In de bestuurssamenstelling vond in 2024 een wijziging plaats. Het bestuur werd uitgebreid met een bestuurslid met de portefeuille ‘verjonging en verbreding’.

- Thom de Graaf, voorzitter
- Nanette van Beukering, secretaris
- Raymond Bruijnzeel, penningmeester
- Frank Marcus, coördinator Indisch Monument
- Hélène Oppatja, vicevoorzitter en communicatie
- Tamara Peers, programmering
- Tenny Tenzer, verjonging en verbreding, per 4 oktober

commissie van advies | De Commissie van Advies bestaat uit:

- Jet Bussemaker
- Paul Doop
- Hans Goedkoop
- Frank van Sprang

De leden van de Commissie van Advies hebben het bestuur op verschillende momenten gedurende het jaar individueel bijgestaan met adviezen.

secretariële ondersteuning | Het gehele jaar 2024 kreeg het bestuur structurele secretariële ondersteuning in de persoon van een chef de bureau die formeel in dienst is bij Museum Sophiahof.

aangesloten organisaties | De Stichting wordt gesteund door vele sympathiserende organisaties. Naast de vele Aangesloten Organisaties werkt de Stichting steeds intensiever samen met organisaties die lokale en andere herdenkingen organiseren. De jaarlijkse bijeenkomst met stakeholders waaronder de Aangesloten Organisaties en organisatoren van lokale herdenkingen vond plaats op 7 juni in Museum Sophiahof.

lokale herdenkingen | Op 15 augustus wordt niet alleen bij het Indisch Monument in Den Haag herdacht. Op meerdere plaatsen in Nederland wordt stilgestaan bij de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië.

In 2024 vonden in zeker 50 gemeenten herdenkingen plaats. In 2024 organiseerde de Stichting twee bijeenkomsten voor organisaties van lokale herdenkingen. De bijeenkomsten vonden plaats in Bronbeek en de Sophiahof. Tijdens deze bijeenkomsten werden kennis en ervaring gedeeld.

donateurs | Eind december 2024 waren er 2.459 donateurs en ontving de Stichting € 32.429 aan donaties en giften. Stichting PIGL schonk een gift van € 50.000 aan de herdenking. Dat bedrag werd gebruikt voor de aanleg van nieuwe verlichting van het Indisch Monument.

Op 23 juni werd op Bronbeek met ruim 200 donateurs gesproken over de viering van het lustrumjaar 80 jaar vrijheid, waarbij het concept van de generatietafels van Jong1508 als gespreksvorm werd gekozen. Het was mooi om te zien dat aan meerdere tafels de derde generatie vertegenwoordigd was.

15 AUGUSTUS 1945

verslag 2024

De Stichting organiseert het hele jaar door activiteiten in het kader van krachtenbundeling, verjonging en verbreding. Het zwaartepunt ligt uiteraard en vanzelfsprekend op 15 augustus. Alles wat de Stichting doet is erop gericht om een waardige, toekomstbestendige en inclusieve herdenking te organiseren.

14 augustus 2024 | Tijdens de jaarlijkse besloten herdenking in het gebouw van de Tweede Kamer bij de Indische plaquette werden op 14 augustus de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië herdacht. Het gezelschap bestond dit jaar uit de Voorzitters van beide Kamers, het bestuur van de Stichting, diverse Kamerleden en een aantal vertegenwoordigers van de eerste generatie.

De herdenking begon om 11.00 uur met een toespraak van de voorzitter van de Stichting Thom de Graaf. Aansluitend sprak de Voorzitter van de Tweede Kamer Martin Bosma. Daarna sprak Patricia Tjook-Liem die vanuit haar persoonlijke ervaring vertelde hoe zij als jong meisje de oorlogsjaren meemaakte in de Chinese wijk in Semarang. In het bijzonder ging zij in op de precaire positie van de Chinezen, die door de Japanners met groot wantrouwen werden bejegend. De toespraken zijn na te lezen op www.15augustus1945.nl.

Vervolgens legden de Voorzitter van de Tweede Kamer Martin Bosma en de Voorzitter van de Eerste Kamer Jan Anthonie Bruijn samen een krans namens de Staten-Generaal. Thom de Graaf legde een krans namens de Stichting. De herdenking was rechtstreeks te volgen via een livestream van de Tweede Kamer.

15 augustus 2024, nationale herdenking bij het indisch monument in den haag | Dit jaar vond voor de 37ste keer de Nationale Herdenking 15 augustus 1945 plaats. Voor de derde keer vond de herdenking in de avonduren plaats, waardoor meer mensen deze live thuis en op het veld konden meemaken. Dit jaar waren er weer vele duizenden mensen naar het Indisch Monument gekomen.

We herdenken met erkenning en respect voor de vele en diverse perspectieven van deze oorlog. Zo vertelden wij de afgelopen jaren oorlogsverhalen van Buitenkampers, Molukkers, Chinese Indonesiërs, ‘troostmeisjes’, Romusha’s (Indonesische dwangarbeiders), Joodse Indo’s, weeskinderen en meer.

Veel aandacht gaat daarmee uit naar de burgerslachtoffers tijdens de bezettingsjaren. En dat blijft ook zo. Ook de diversiteit van de militaire inzet in de strijd tegen Japan verdient aandacht. Er werd gevochten, te land, ter zee en in de lucht. Daarom leggen jaarlijks de commandanten van de vier krijgsmachtonderdelen onder leiding van de Commandant der Strijdkrachten een krans. Ook is er een krans voor de militaire slachtoffers. Jaarlijks is er een ander militair orkest aanwezig; dit jaar was dat de Marinierskapel der Koninklijke Marine.

Sinds 2023 rouleren ook de vaandels. In 2024 waren dat het vaandel en vaandelwacht van de Onderzeedienst van de Koninklijke Marine. In dit verslagjaar leverde het vaandel en de vaandelwacht van de Koninklijke Luchtmacht een erbetoon aan het Wapen der Militaire Luchtvaart van het KNIL.

De herdenking begon met het intreden van het vaandel van de Koninklijke Luchtmacht, waarna de minister-president arriveerde samen met de Indische en Molukse kransleggers.

Na het groeten van het vaandel en het luiden van de Indische klok volgde een introductieprogramma met *The Captives’ Hymn* gezongen en gespeeld door Yosina Roemajauw en de Marinierskapel der Koninklijke Marine met korte videoboodschappen van Han Grünewald, Désirée de Vries en Robyn Markies, Latoya Hallatu en Dyonne van Haastert.

sprekers | Voorzitter Thom de Graaf stond stil bij alle slachtoffers van de Japanse bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië. Een speciaal erbetoon was er voor Wieteke van Dort, die op 15 juli van dit jaar overleed. Burgemeester Jan van Zanen droeg een bewerking voor van het gedicht van Wim Kan *Er leven haast geen mensen meer*. Wim Kan schreef dit protestlied toen de Japanse keizer Hirohito in 1971 Nederland bezocht.

Yvonne en haar kleindochter Babiche Keuls vertelden het verhaal van de duizend van Amahei en waarom het belangrijk is om oorlogsverhalen te blijven doorvertellen.

Dichter Robin Block droeg voor uit eigen werk en Kyra van Aerssen, leerling van het VCL vertelde een aangrijpend verhaal over haar overgrootvader en zijn dagboek, dat zij als tweede in de familie in zijn geheel had gelezen. Angélique Jansen fungeerde traditioneel als ceremoniemeester en voice-over.

muziek | Muzikale optredens waren er van Lisa Noya en de Marinierskapel der Koninklijke Marine. Ruben Annink vertolkte *Liedje van verlangen* van Wieteke van Dort.

kransleggers | Minister-president Dick Schoof en de staatssecretaris van VWS Vincent Karremans legden de eerste krans namens de regering. Dit werd gevolgd door het luiden van de Indische klok, de taptoe en een minuut stilte. Vervolgens werd de Nederlandse vlag in top gehesen en het volkslied gezongen. Bij de vlag stonden Benji Eversdijk van Scouting Nederland en Dave Logmans van het Zeekadetkorps Rotterdam. De voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, Jan Anthonie Bruijn en Martin Bosma legden een krans namens het parlement. Ook de Indonesische ambassadeur de heer Mayerfas legde een krans.

De driegeratiekrans was dit jaar opnieuw de Melati-krans. Deze speciale krans is gemaakt uit duizend handgemaakte Melati's door vele betrokkenen uit de gemeenschap. De krans werd gelegd door de familie Ligtfoot. Charles Ligtfoot (1931) werd geïnterneerd in een Japans kamp (de kazerne van het 15e Bataljon) in Bandoeng. Hij legde de krans samen met zijn dochter Joke en zijn kleindochter Mariëlle.

De krans voor de burgerslachtoffers werd gelegd door mevrouw Puck Runtuwene (1924). Zij was 16 jaar oud toen haar ouders door de Kempetai werden afgevoerd naar de gevangenis van Cheribon. Samen met haar broertje en zusjes bleef ze als buitenkamper achter in het ouderlijk huis. Haar toekomstige echtgenoot, die op dezelfde suikeronderneming woonde, hielp haar met gevaar voor eigen leven waar hij kon.

De krans voor alle militaire slachtoffers werd gelegd door de heer Johan Geneuglijk (1920). Johan sprak thuis nooit veel over de oorlog. In 1939 werd hij als matroos uitgezonden naar Nederlands-Indië. Daar streed hij met geallieerden mee tegen de Japanners. Tijdens de slag in de Javazee wist hij weg te komen. Dat gold niet voor de 918 Nederlandse opvarenden die daarbij sneuvelden. De totale slag zou 2.300 marinemannen het leven kosten.

Vervolgens werden kransen gelegd door vertegenwoordigers van de regeringen van Australië, Nieuw-Zeeland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika, de gehele Nederlandse krijgsmacht, de gemeente Den Haag, de provincie Zuid-Holland, het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum, de Oorlogsgravenstichting en Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945.

De herdenking werd afgesloten met het defilé langs het Indisch Monument. Dit gaf de aanwezigen de gelegenheid op individuele basis eer te betonen.

zonnebloemen | Ook dit jaar was het mogelijk via de webshop zonnebloemen te bestellen. Deze werden voorafgaand aan de herdenking in het monument gestoken. Gelijktijdig werden door de bewoners van Bronbeek ruim 700 zonnebloemen neergelegd bij de monumenten voor de Jongenskampen, Vrouwenkampen, Hellships, Birma-Siamspoorweg, de slag in de Javazee en Strafkamp Dampit. De [toegevoegde boodschappen](#) zijn op onze website te lezen.

De herdenking werd live uitgezonden door NPO 1, NPO 1 extra (met gebarentolk), nos.nl, Omroep West en is nog terug te kijken op [NPO start](#), en op de [website](#) en de [Facebookpagina](#) van Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945. Het [programmaboekje](#) is te downloaden op de website.

15 AUGUSTUS 1945

de melati

De Indische Jasmijn wordt gedragen als symbool van respect, betrokkenheid en medeleven voor een geschiedenis waar we allemaal deel van zijn. De Melati is geïntroduceerd in 2015.

Via de webshop van de Stichting werden de Melati als reverspin, de magneet Melati, de zilveren hanger, oorbellen en manchetknopen veelvuldig besteld.

Ook door het jaar heen, met name bij begrafenissen en crematies, wordt het steeds gebruikelijker om als teken van respect de Melati te dragen. Een goede ontwikkeling!

Op en rond 15 augustus worden tijdens diverse herdenkingen Melati-kransen gelegd; het betreft de herdenkingen op Bronbeek, Ereveld Loenen en dit jaar ook voor het eerst in Indonesië.

Oorlogsgravenstichting Indonesië maakte het mogelijk dat Barbara Wijbenga-Tehupeiory samen met haar twee kinderen op 15 augustus een krans legde op het ereveld Menteng Pulo in Jakarta.

Op vrijdag 6 juni werd in de tuin van Museum Sophiahof de Melati-kas in gebruik genomen. De eerste Melati-planten zijn geschonken door de Hortus Botanicus Leiden. De opening van de kas werd verricht door Désirée de Vries, die op 5-jarige leeftijd samen met haar 1 jaar oudere broertje Richard met een hellship van Ambon naar interneringskamp Kampili op Celebes werd verscheept. Toen Désirée een paar jaar geleden op Banda was, heeft ze een Melati-plant van het eiland meegenomen. Enkele stekjes van deze plant staan in de kas.

15 AUGUSTUS 1945

programmering van 5 tot 15

In de aanloop naar 15 augustus worden er diverse activiteiten georganiseerd. Soms door de Stichting, maar steeds vaker ook samen met andere organisaties. De programmering start na 5 mei en loopt door tot en met 15 augustus. Wij noemen deze periode: van 5 tot 15.

melati-krans | De Melati-krans, samengesteld uit duizend handgemaakte Melati's, is uitgegroeid tot een vaste waarde binnen de activiteiten die mogelijk gemaakt worden dankzij de Collectieve Erkenning.

netwerk jong1508 | Het jongeren netwerk Jong1508 begint steeds zichtbaarder te worden. Inmiddels zijn er ruim 30 jongeren in meer of mindere mate betrokken bij verschillende activiteiten van het netwerk. Leden van Jong1508 hebben de herdenking en Bar Bungkus ondersteund op 15 augustus. Dyonne van Haastert droeg met haar testimonial bij aan de ceremonie. Daarnaast helpt Jong1508 mee met het Melati-diner, de herdenking in de hal van het gebouw van de Tweede Kamer en bij het leggen van kransen bij andere herdenkingen.

Dit jaar is voor het eerst de talkshow Indisch Vragenvuur georganiseerd en voor de tweede keer het event de Generatietafels. Ook zijn er verschillende explainers gemaakt in samenwerking met professionele filmmakers. Dit heeft geresulteerd in uitlegvideo's over het Indisch Monument, vergeten Nederlanders en verzet in voormalig Nederlands-Indië.

Om nog zichtbaarder te zijn en verbinding met de jonge achterban te versterken is in 2024 een eigen Instagramkanaal gestart. Momenteel heeft het account bijna 1.000 volgers en is de thuisbasis voor de explainers een plek waar informatie gedeeld wordt over de afgelopen en aankomende events. Kernwoorden van het account zijn: verbindend, inclusief, a-politiek, verbredend en respectvol.

In 2025 wil Jong1508 de projecten en het social media-kanaal verder ontwikkelen en de vrijwilligerspool vergroten.

open podium | Op zondag 11 augustus organiseerde Museum Sophiahof een Open Podium Herdenking. Door middel van voordrachten, poëzie, muziek en dans werden herinneringen en persoonlijke verhalen gedeeld.

melati-lezing | Opnieuw vond in 2024 de Melati-lezing plaats in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. Dit jaar werd de Melati-lezing gegeven door Frank Vermeulen. De [lezing](#) is terug te lezen op de website. Deze avond werd mede mogelijk gemaakt door Het Nationale Theater.

den haag herdenkt | Voorafgaand aan de herdenking bij het Indisch Monument in Den Haag vonden er in de Koninklijke Schouwburg en op verschillende andere locaties in de stad activiteiten plaats om met elkaar te herdenken. Een aantal Haagse en Indische organisaties had daarvoor de handen ineengeslagen.

muziek en dialoog in de grote kerk – huis voor de stad | Het programma in en om de Grote Kerk – Huis voor de stad startte met een carillonconcert door beiaardier Gijsbert Kok, gevolgd door een inleiding in woord en muziek van Francesca Vincentie. Daarna konden de bezoekers met elkaar een dialoog aangaan onder leiding van Dialoog in Den Haag. Het thema was: *De echo van oorlog*.

theatertekst troost door het nationale theater | In de Koninklijke Schouwburg voerde Het Nationale Theater de nieuwe theatertekst [Troost](#) van Melissa Knollenberg op: een emotioneel verhaal over troostmeisjes en geweld tegen vrouwen in oorlogen.

ontdek je roots | Medewerkers van het Centrum voor familiegeschiedenis (CBG) en de Indische Genealogische Vereniging (IGV) hielden in de foyer van de Koninklijke Schouwburg een genealogisch spreekuur. Bezoekers konden een pop-up tentoonstelling bezoeken over het Indisch Oud-Paspoortarchief. Kirsten Munk en Maarten Fornerod interviewden in de Gen-talkshow drie gasten over hun familiegeschiedenis. En Martijn Spruit hield een lezing over het koloniale huwelijk.

generatietafels | Ook dit jaar konden de generaties voorafgaand aan de herdenking met elkaar in gesprek en verhalen met elkaar delen aan de Indische Generatietafel in het Leonardo Royal Hotel. De generatietafels werden georganiseerd door het jongeren netwerk van de Nationale Herdenking: Jong1508.

indofoodtours | Voor en na de toneelvoorstelling *Troost* konden bezoekers meedoen aan de Indofoodtours, waar ze konden kennismaken met de Indische en Indonesische keuken.

filmvoorstellingen in filmhuis den haag | In het Filmhuis Den Haag werden de films *Stemmen van naoorlogse generaties* van Armando Ello en Simone Berger en *Indië verloren...* van In-Soo Radstake vertoond. De middag werd gehost door Jong1508.

met de boot naar het indisch monument | Rederij Willemsvaart bracht ook dit jaar weer bezoekers met de boot van de Koninklijke Schouwburg naar het Indisch Monument in het Westbroekpark.

bar bungkus | In 2024 was voor het tweede achtereenvolgende jaar het pop-up restaurant Bar Bungkus op het veld bij het monument geopend. Hier kon het publiek voor en na de herdenking elkaar ontmoeten, verhalen delen en samen een nasi bungkus eten:

een kleine rijstmaaltijd in bananenblad die het Rode Kruis bij het einde van de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië uitdeelde.

De grote tent waar dit plaatsvond vervangt het middagprogramma dat voorheen in het World Forum en later in het Leonardo Royal Hotel werd gehouden. De ervaring in 2024 laat zien dat Bar Bungkus nóg beter invulling geeft aan de behoefte aan reflectie en verwerking dan het culturele programma uit vorige jaargangen; het is laagdrempeliger, zichtbaarder en nodigt meer uit tot de dialoog tussen diverse generaties. Voor het eerst vond ook de ontvangst voor functioneel genodigden plaats in Bar Bungkus, dat om die reden wat ruimer was opgezet dan in 2023.

15 AUGUSTUS 1945

andere herdenkingen in binnen- en buitenland

Niet alleen in Den Haag en bij lokale herdenkingen op zeker 50 plaatsen in Nederland wordt op 15 augustus het einde van de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië herdacht. Dat gebeurt ook tijdens andere herdenkingen in binnen- en buitenland.

azië | In 2024 werden namens Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 kransen gelegd op de zeven erevelden van Ancol, Kembang Kuning, Kandi, Pandu, Leuwigajah, Kalibanteng en Menteng Pulo in Indonesië. Ook konden dit jaar op de Thaise erevelden Kanchanaburi en Chungkai weer kransen gelegd worden.

4 mei | Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei op de Dam werd een krans gelegd voor alle burgers die zijn omgebracht of omgekomen in Azië, als gevolg van verzet, internering, oorlogsgeweld en uitputting tijdens en direct na de Japanse bezetting en de daaropvolgende koloniale oorlog door de heer Joop Scheer en zijn dochter Jolanda Scheer en mevrouw Marian Helder en haar kleinkind Li Zhao.

Voorafgaand aan de plechtigheid op de Dam was er een herdenkingsbijeenkomst in De Nieuwe Kerk. De 4 mei-voordracht werd dit jaar gehouden door Dido Michielsen, waarin zij vertelde over haar eigen vader, KNIL-militair die door de Japanners krijgsgevangen gemaakt werd.

herdenkingen elders in het land |

Op 15 augustus werd dit jaar ook weer een Melati-krans gelegd bij de zeven kruizen op erebegraafplaats Loenen.

Ook dit jaar was het bestuur aanwezig bij diverse herdenkingen elders in het land. Een afvaardiging van het bestuur legde samen met afgevaardigden van Jong1508 Melati-kransen bij de diverse herdenkingen op Bronbeek; de Japanse Zee-transporten, de Jongens- en Vrouwenkampen en de Birma-Siam en Pakan Baroe Spoorweg.

15 AUGUSTUS 1945

samenwerking

nationaal comité 4 en 5 mei | In de verslagperiode werd er opnieuw naar tevredenheid samengewerkt met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, dat de Nationale Herdenking op 15 augustus sinds jaar en dag logistiek en organisatorisch ondersteunt.

defensie | De steun van het ministerie van Defensie is van groot belang voor de jaarlijkse Nationale Herdenking. Dit jaar leverden de vaandelwacht van de Koninklijke Luchtmacht, de Marinierskapel der Koninklijke Marine, personeel van de stafcompagnie van de Luchtmobiele Brigade en de Nationale Reserve en personeel van het Bureau Ceremonieel een bijdrage.

De defensieondersteuning werd dit verslagjaar opnieuw vastgelegd in een convenant.

overige partijen | Naast de onmisbare inzet van de vele vrijwilligers werd de herdenking mede mogelijk gemaakt door docenten en leerlingen van het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum en het Zeekadetkorps Rotterdam.

Ook de scouts van Scouting Nederland leverden een bijdrage. Zij vormden onder andere een erehaag bij het defilé.

evaluatie | De evaluatie van de herdenking werd met de betrokken organisaties in de maand oktober gehouden.

15 AUGUSTUS 1945

communicatie en publiciteit

In 2024 bleven we trouw aan onze kernmissie: het creëren van bewustwording rond het einde van de Tweede Wereldoorlog in het Koninkrijk der Nederlanden op 15 augustus 1945. Dit jaar lag de nadruk nog sterker op het verbinden van generaties en het vergroten van de betrokkenheid binnen onze community.

We waren actief op de vertrouwde platforms Instagram, Facebook en LinkedIn. Een belangrijke toevoeging dit jaar was het eigen Instagram-account van Jong1508. Wat een frisse dynamiek aan onze campagne toevoegde en ons hielp een jonger publiek aan te spreken.

De campagne liep van 5 mei tot 15 augustus 2024.

sociale media | Onze nieuwe explainer video's sloegen goed aan en werden veel gedeeld, ook de video over de vlaginstructie scoort heel erg hoog in onze 'beste presenterende posts'-lijstje. Er was daarnaast veel aandacht voor de in memoriam-post voor Wieteke van Dort. Helaas was er na de herdenking heel veel controverse rond het afbreken van de NOS-uitzending voor het Achtuurjournaal en het onderbreken van het gedicht van Robin Block.

Dit jaar was er een toename aan samenwerkingen: Sterke samenwerking met Nationaal Comité 4 en 5 mei, met gedeelde content en vanuit onze kant meer sturing op boodschap/content.

- Meer partnerships (en 'collabs') met organisaties via de socials dit jaar, vooral Instagram. Denk ook vooral aan de organisaties die via de randprogrammering meewerkten.
- Samenwerking met de burgemeester van Den Haag voor content-sharing.
- Jong1508.
- Delen van de berichten van lokale herdenkingen. Hoe laagdrempeliger, hoe beter.

De social mediacampagne voor de Nationale Herdenking 15 augustus 2024 was met 2,74 miljoen 'impressions' en een bereik van 1,47 miljoen unieke bezoekers een succes op vele fronten.

We hebben niet alleen ons bereik vergroot, maar ook de betrokkenheid van onze community versterkt. De combinatie van beproefde content, nieuwe verhalen en sterke samenwerkingen heeft geleid tot een campagne die zowel informeerde als emotioneel raakte.

website | De website van de Stichting www.15augustus1945.nl is dit jaar 118.130 maal bezocht. Naast de homepage <https://15augustus1945.nl/> met 68.164 bezoeken werd ook de pagina van de herdenking <https://15augustus1945.nl/nationale-herdenking-15-augustus/> meer dan 20.500 keer bezocht. De piek lag op donderdag 15 augustus met 17.173 bezoeken aan de homepage. De pagina van de herdenking werd die dag 5.373 keer weergegeven.

pers | Alle grote landelijke dagbladen (AD, de Volkskrant, NRC, De Telegraaf, Trouw) en ook enkele regionale kranten (AD/Haagsche Courant, Gooi en Eemlander, Haarlems Dagblad, De Gelderlander) besteedden aandacht aan de herdenking op de dag zelf, in de aanloop ernaartoe of op de dag erna.

Op radio en tv besteedde Omroep West na de NOS de meeste uitzendtijd aan de herdenking, met een reportage over Yvonne en Babiche Keuls en een integrale live-registratie van de gehele herdenking op de dag zelf.

in de media | Yvonne Keuls en haar kleindochter Babiche Keuls hebben veel interviews gedaan voor radio, televisie en print. Voorafgaand aan de herdenking waren ze te zien en te horen in AD/Haagsche

Courant, Omroep West en bij het radioprogramma Met het oog op Morgen (Radio 1). Enkele maanden na de herdenking publiceerde NC Magazine een interview met Babiche Keuls.

Bestuursleden van de Stichting waren in de aanloop naar de herdenking te horen bij Omroep West en Den Haag FM.

Veel media-aandacht was er ook voor Jong1508 en zanger Ruben Annink, die werd geïnterviewd in het programma Shownieuws, BNNVARA, KRO-NCRV en Haarlems Dagblad. De VPRO Gids had een interview met Robin Block.

Op de dag van de herdenking zelf werd Thom de Graaf geïnterviewd door Omroep West. De Volkskrant maakte een verhaal over de generatietafels, waarin de verschillende perspectieven aan bod kwamen. In het artikel kwamen de pijnpunten naar voren die Thom de Graaf in zijn lezing in het gebouw van de Tweede Kamer op 14 augustus benoemde.

live verslag door de nos | Zoals in voorgaande jaren zond de NOS de herdenking live uit, voor het derde achtereenvolgende jaar in de avond. Naast de live registratie waren er in de uitzending ook een reportage te zien met Yvonne en Babiche Keuls en een interview met Ruben Annink. Het Jeugdjournaal maakte een reportage vanaf het veld met Cedric en Laurence Schenkhuijsen. Danny Jansen deed verslag voor Radio 1 en maakte een interview met Ruben Annink, dat de dag na de herdenking werd uitgezonden.

Wat het aantal kijkers betreft was er op NPO 1 een kleine terugval en bij Omroep West een kleine stijging te zien. Op NPO 1 schakelden 1,2 miljoen kijkers in, bijna 200.000 mensen minder dan vorig jaar. Bij Omroep West steeg het aantal kijkers met 70.000 naar 231.000.

